

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.2.2007
KOM(2007) 69 galutinis

2007/0032 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl gyventojų ir būstų surašymų

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindas ir tikslai**

Tarptautinėms, Europos ir nacionalinėms institucijoms reikalinga pakankamai patikima informacija apie Europos Sąjungos gyventojus ir būstus. Siekiant formuluoti veiklos tikslus ir vertinti pažangą, aukštos kokybės duomenys apie gyventojus reikalingi beveik visose ES įgyvendinamos politikos srityse, ar tai būtų ekonomika, socialiniai reikalai ar aplinkos apsauga. Turint surašymo duomenis galima atlikti pagrįstus palyginimus tarp ES valstybių narių. Duomenys gali būti naudojami tiesiogiai (pvz., kokių žmonių skaičiui paveikė tam tikra problema ir (arba) priemonė?) arba kaip vardiklis („vienam gyventojui“) siekiant palyginamumo.

Be to, Europos lygmeniu palyginami surašymo duomenys sudaro metinių gyventojų skaičiavimo, imčių tyrimų ir regioninių analizų pagrindą.

Galiausiai šis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento pasiūlymas sudaro Europos lygmeniu palyginamų duomenų apie būstus rinkimo pagrindą.

1) Pagal šį pasiūlymą kas dešimt metų teikiamais duomenys siekiama apimti pakankamą kintamųjų skaičių. Pagrindinis tikslas – pateikti pakankamai detalų gyventojų struktūros ir ypatumų vaizdą, kuris leistų išsamiai analizuoti planuojant, administruojant ir stebint daugelį politikos sričių. Daugelyje tokių politikos sričių yra Europos komponentas, todėl Europos Sąjungos institucijos bei valstybės narės reikalauja patikimų palyginimų Europos mastu.

2) Pagal šį pasiūlymą teikiami duomenys padeda išlaikyti aukštą metinių gyventojų skaičiavimo kokybę. Metiniai gyventojų skaičiavimai yra paprastai grindžiami arba registrais arba kitais demografiniais skaičiavimais, kurie atnaujinami administraciniais aktais. Daugelis pripažįsta, kad jiems būtini periodiniai, surašymu pagrįsti statistinių ir techninių klaidų patikrinimai ir (arba) koregavimai. Laikotarpis tarp dviejų surašymu pagrįstų metinių gyventojų skaičiavimo patikrinimų ir (arba) koregavimų ciklą neturėtų viršyti maždaug 10 metų. Pagal šį pasiūlymą duomenų rinkimas turės teigiamos įtakos metiniam gyventojų skaičiavimui.

Kaip rodo toliau pateikti pavyzdžiai, kokybės reikalavimai duomenims apie gyventojus yra labai aukšti:

– Europos Sąjungoje vykstantiems demokratiniams procesams reikalingi pačios aukščiausios kokybės metiniai gyventojų skaičiavimai. Europos Sąjungos Tarybos darbo tvarkos taisyklių 11 straipsnio 5 dalyje nustatoma Tarybos balsavimo kvalifikuota balsų dauguma tvarka. Pagal vieną kriterijų kvalifikuotai daugumai atstovauja valstybės narės, kurių gyventojų skaičius sudaro mažiausiai 62 % Sąjungos gyventojų.

– Europos Sąjunga remia mažiau išsivysčiusių regionų plėtrą. Struktūrinių fondų „konvergencijos“ tikslas yra pagrindinis ES sanglaudos politikos prioritetas. Tie rajonai, kurių bendras nacionalinis produktas vienam gyventojui sudaro mažiau nei 75 % Bendrijos (ES–25) vidurkio, yra įvardijami kaip atsiliekantys. Siekiant nustatyti,

kurie regionai atitinka reikalavimus paramai gauti, reikalingi aukštos kokybės regioninio lygio duomenys apie gyventojus. Regiono gyventojų skaičiavimo kokybė priklauso nuo pakankamai smulkaus šio skaičiavimo šaltinių skaidymo pagal regionus. Šiuo metu pagrindinis teisės aktas, kuriame nustatomos bendrosios struktūrinių fondų nuostatos yra 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006.

– Duomenys apie gyventojus gali turėti netiesioginės įtakos nacionalinėms sąskaitoms.

3) Europos Sąjunga yra kompetentinga regioninės sanglaudos srityje, kuri paprastai sudaro vieną didžiausių biudžeto dalių. Kaip numatyta šiame reglamente, duomenų rinkimas suteikia galimybę naudotis įvairiausiais duomenimis apie gyventojus regionų lygmeniu, kurie būtini vertinant regioninės sanglaudos pažangą.

4) Daugeliui svarbių ES lygmeniu suderintų imčių tyrimų reikalingi statistiniai duomenys apie regionų gyventojų struktūrą, siekiant sudaryti imtis ir ekstrapoliuoti rezultatus (pvz., darbo jėgos tyrimai). Statistinė sistema turi būti suderinta Europos lygmeniu, kad būtų užtikrintas tyrimų rezultatų palyginamumas. Šiuo pasiūlymu vadovaujantis surinkti duomenys sudaro tokią statistinę sistemą.

5) Pasiūlymu sudaromas pagrindas aukštos kokybės ir palyginamų duomenų apie būstus rinkimui. Atsižvelgiant į gyventojų būstų padėtį galima daryti svarbias išvadas.

- Galimybė turėti tinkamą būstą yra pagrindinis socialinės politikos rūpestis. 2001 m. Lakeno Europos Vadovų Taryboje valstybių narių vyriausybių atstovai pabrėžė, kad reikalingi bendri socialinės sanglaudos rodikliai, aiškiai įvardindamos būstus, taip pat jie akcentavo, jog būtina sustiprinti tam skirtas statistikos priemonės. Vis dėlto trūksta rodiklių apie būstus Europos ir nacionaliniu lygmeniu. Už būstus atsakingi valstybių narių ministrai ne kartą patvirtino palyginamų duomenų apie būstus būtinybę.

- Pastatai, kuriuose yra privatūs namų ūkiai, yra svarbūs energijos, vandens ir kito su aplinka susijusio tiekimo bei paslaugų vartotojai.

- Būstai turi svarbią ekonominę reikšmę (būstų pasiūla ir paklausa, finansai, statybos, atnaujinimas).

• **Bendrosios aplinkybės**

Neįgyvendinus šio teisinio pasiūlymo tikslų gali atsirasti rimtų neigiamų pasekmių daugeliui Europos statistikos sistemos dalių, taip pat teisinių įsipareigojimų laikymuisi (pvz., balsų dauguma, struktūriniai fondai) bei analizės kokybei ir politikos vertinimui, kurie yra grindžiami atitinkama statistika.

Paskutinis Europos Sąjungos gyventojų ir būstų surašymas buvo atliktas 2001 ataskaitiniams metams. Jis buvo grindžiamas ne Europos teisės aktais, o tik „džentelmenišku susitarimu“. Tapo akivaizdu, kad džentelmeniškas susitarimas nepakankamai garantuoja duomenų, kurie reikalingi ateities tikslams pasiekti, kokybę.

– Labai įvairios ataskaitinės datos gerokai sumažino palyginamumo galimybę: Ataskaitinės datos numatytos 39 mėnesių laikotarpyje, pradedant nuo 1999 m. kovo mėn. (Prancūzija) iki 2002 m. gegužės mėn. (Lenkija); Maltos duomenys susiję net su 1995 m. lapkričio mėn.

– Nebuvo užtikrintas punktualumas: Nors džentelmenišku susitarimu buvo pasiūlyta, kad visi duomenys būtų perduoti Eurostatui iki 2003 m. birželio 30 d., paskutiniai duomenys buvo gauti 2005 m. viduryje, po to paskelbti 2005 m., t. y. praėjus 44 mėnesiams nuo ataskaitinių metų pabaigos.

– Pradžioje pateikti duomenys dažnai būdavo neišsamūs, ne iki galo patvirtinti arba nenuoseklūs. Daug prašymų iš naujo patikrinti duomenis ilgam atidėdavo rengimo procesą. Atsižvelgiant į surašymo duomenų panaudojimo svarbą, reikalingi aukštesni metaduomenų ir kokybės užtikrinimo standartai.

- **Pasiūlymo srityje galiojančios nuostatos**

Pasiūlymo srityje nėra galiojančių nuostatų.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Pagal Europos teisę Eurostatas turi teikti kiek įmanoma aukštesnės kokybės duomenis apie gyventojus (pvz., balsų dauguma, struktūriniai fondai; žr. pirmiau 2 punktą „Pasiūlymo pagrindas ir tikslai“). Be to, daugelyje politikos sričių, kuriose aktyviai dalyvauja ES, reikalingi duomenys apie gyventojus ir (arba) būstus, kad būtų galima formuluoti veiklos tikslus ir vertinti pažangą. Duomenys turi būti visiškai palyginami Europos lygmeniu, ir dažnai pageidaujama, kad jie būtų regionų lygmens, įvairaus suskirstymo ir tokios kokybės, kokią gali garantuoti tik Europos teisės aktai dėl gyventojų ir būstų surašymų.

2) KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijų metodai, pagrindiniai tiriamieji sektoriai ir bendras respondentų apibūdinimas

Reglamento dėl Europos Sąjungos gyventojų ir būstų surašymų projektas buvo pateiktas 2005 m. rugsėjo 28 d. „socialinės statistikos direktoriams“ (už surašymą atsakingoms nacionalinėms institucijoms), taip pat 2005 m. lapkričio 30 d. Statistikos programų komitetui. Buvo intensyviai konsultuojamasi su JT/EEK ir ES dėl temų, kurios turėtų būti įtrauktos į šio regiono gyventojų ir būstų surašymą. Šioje konsultacijoje dalyvavo daugelio Europos šalių ekspertų. Be to, Eurostatas atliko ekonominio pagrįstumo analizę apie įtraukiamas temas ir jų regioninio detalumo lygį. Atliekant analizę nacionalinės statistikos institucijose buvo vykdoma apklausa.

Atsakymų santrauka ir kaip į juos buvo atsižvelgta

Statistikos programų komitetas labai pritarė teisės akto projektui ir jame numatytam metodui. Kai kurių valstybių narių prašymu, išsamus įtraukiamų temų sąrašas pridedamas kaip šio reglamento priedas.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Susijusios mokslo ir (arba) tiriamųjų duomenų sritys

Surašymo metodologija ir technologija; surašymų temos ir ypatumai.

Naudoti metodai

Europos statistikos sistemoje patartina kiek įmanoma daugiau atsižvelgti į Europos statistikos ekspertų konferencijos rekomendacijas dėl gyventojų ir būstų surašymų (GBS rekomendacijos), kuriose atspindi pagrindiniai nacionaliniai ir tarptautiniai, taip pat Bendrijos reikalavimai dėl gyventojų ir būstų duomenų. GBS rekomendacijose išdėstyta surašymų metodologija ir technologija, taip pat temos, dėl kurių teikiamos ataskaitos.

Remiantis šiuo pasiūlymu, Europos Sąjungos surašymų temų sąrašai atitinka GBS rekomendacijų sąrašą. Šios rekomendacijos buvo įvardytos kaip pagrindinės, po daugelio nuodugnaus darbo ir konsultacijų su vartotojais metų. Valstybės narės pripažino, kad duomenys pagal GBS rekomendacijas yra svarbūs siekiant nacionalinių tikslų.

Pasiūlyme aiškiai nurodoma į GBS rekomendacijas, kad būtų užtikrinta, jog sprendimai yra grindžiami tinkamomis konsultacijomis ir peržiūra. GBS rekomendacijas parengė daug ekspertų, dirbančių už surašymą ir analizę atsakingose organizacijose. GBS rekomendacijos parengtos remiantis išsamiais diskusijomis ir pasikeitus nuomonėmis konferencijose, susitikimuose, darbo grupėse, specialiose darbo grupėse ir konsultuojantis raštu.

Pagrindinės organizacijos ir (arba) ekspertai, su kuriais konsultuotasi

Jungtinių Tautų statistikos padalinys (JT SP), Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisija (JT EEK), nacionalinės statistikos tarnybos.

Gautų ir panaudotų patarimų santrauka

Neturint aukštos kokybės surašymo duomenų apie ES gyventojus gali kilti rimtų pavojų su negrįžtamomis pasekmėmis formuojant ir vertinant politiką, administruojant bei valdant finansus.

Konsultacijų išvados atspindi pačiose GBS rekomendacijose, kaip ir valstybių narių ekonominio pagrįstumo analizių rezultatuose.

Ekspertų patarimų viešo paskelbimo priemonės

Dabartinė GBS rekomendacijų versiją galima rasti internete adresu: <http://www.unece.org/stats/documents/ece/ces/ge.41/2006/zip.1.e.pdf>

• Padarinių analizė

Buvo aptariami tokie variantai:

A) ES gyventojų ir būstų surašymų nederinti: Vidutinės trukmės laikotarpiu tai reikštų, kad ES neįmanoma gauti išsamių ir palyginamų gyventojų ir būstų duomenų. Tai turėtų rimtų neigiamų teisinių (pvz., balsų dauguma, struktūriniai fondai) ir politinių (pvz., politikos formavimas ir vertinimas) pasekmių.

B) „Džentelmeniškas susitarimas“ dėl ES gyventojų ir būstų surašymų: Surinkti duomenys apie ES gyventojus ir būstus būtų prastos kokybės. Nebūtų galima garantuoti palyginamumo. Tokia situacija taip pat turėtų svarbių neigiamų teisinių ir politinių padarinių.

C) Direktyva dėl ES gyventojų ir būstų surašymų. Techninius reikalavimus perkeltiant į nacionalinę teisę labai rizikuojama dėl nukrypimo ir šališkumo, kurie gerokai sumažintų palyginamumo galimybę ir taip atsirastų neigiamų teisinių ir politinių pasekmių.

D) Europos teisės aktai dėl ES gyventojų ir būstų surašymų (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas + Komisijos reglamento įgyvendinimas). Teisės aktais turi būti daugiau **siekiama rezultatų**, o ne įdirbio. Juose turėtų būti aiškiai apibrėžtos pareigos ir vaidmenys, taip pat bendrieji reikalavimai dėl rezultatų ir metodų kokybės bei skaidrumo. Taip Europos Sąjungoje būtų užtikrinta galimybė naudotis palyginamais ir aukštos kokybės duomenimis. Būtų galima vykdyti teisinius ir politinius įsipareigojimus.

E) Europos teisės aktai dėl ES gyventojų ir būstų surašymų (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas + Komisijos įgyvendinimo reglamentas). Teisės aktais turi būti labiau **siekiama įdirbio**. Juose turėtų būti smulkiai įvardyta, kokius duomenų šaltinius valstybės narės turi naudoti (klausimynus, registrus ar pan.) ir kaip reikalingi duomenys turi būti gaunami iš šių šaltinių. Gali būti didelė su šiuo metodu susijusi našta. Valstybės narės turi pritaikyti visus surašyme naudojamus registrus, ypač visus asmenų ir būstų registrus. Daug asmenų rezidentų turėtų užpildyti klausimynus, dėl kurių surašymų agentūroms ir apklausėjams reikėtų rinkti daug faktinės informacijos vietose. ES įsikišimas gerokai finansiškai atsilieptų nacionaliniams biudžetams.

Priimtinausias variantas yra D. Pasirinkus jį galima garantuoti patikimus, skaidrius ir pakankamai palyginamus surašymo rezultatus. Teisės aktais bus siekiama daugiau rezultatų, o ne įdirbio, taip valstybėms narėms paliekant teisę apsispręsti, kokius duomenų šaltinius naudoti ir kaip gauti rezultatus. Nors valstybės narės galės laisvai pasirinkti, jų manymu geriausią jų šalyje surašymų atlikimo būdą, kokybę, o ypač palyginamumą, būtų užtikrinami pakankamai, nes teisės aktais valstybės narės būtų įpareigosotos laikytis pagrindinių standartų ir konkrečių kokybės reikalavimų. Naudojama metodologija ir technologija turės būti aiškiai aprašyta, kad būtų galima skaidriai pateikti valstybių narių surašymų procesus ir rezultatus.

Pasirinkus D variantą, mažinama papildoma našta, kuri gali atsirasti dėl veiksmų, atliekamų ES lygmeniu. Našta būtų ribojama ir atliekama tik tai, ką būtina pranešti apie susitartas temas, ir laikomasi bendrų kokybės reikalavimų. Taip pat tam tikra naštos dalis tektų statistikos institucijoms (kokybės ataskaitų rengimas ir metaduomenų bei kitų aiškinamųjų dokumentų teikimas).

3) TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

- Siūlomų veiksmų santrauka

Pasiūlyme aiškiai įvardijamos pareigos ir vaidmenys kas dešimt metų teikiant išsamius duomenis apie gyventojus ir būstus, taip pat bendri rezultatų ir metodų kokybės bei skaidrumo reikalavimai. Taip valstybėms narėms paliekama laisvės rengti reikalingus duomenis savo nuožiūra atsižvelgiant į konkrečios šalies sąlygas. Tai apima ir šaltinių, iš kurių valstybės narės pageidauja gauti duomenis, pasirinkimas. Tuo pačiu metu šiuo pasiūlymu užtikrinama duomenų kokybė, ypač palyginamumas Europos lygmeniu. Iš esmės, toks modelis orientuotas ne į įdirbį, o į rezultatus.

- **Teisinis pagrindas**

Bendrijos statistikos teisinis pagrindas yra numatytas Europos bendrijos steigimo sutarties 285 straipsnyje. Taryba bendrų sprendimų priėmimo tvarka nustato statistikos rengimo priemones, jeigu tai būtina vykdant Bendrijos veiklą. Šiame straipsnyje nustatomi reikalavimai Bendrijos statistikai rengti, reikalaujant laikytis nešališkumo, patikimumo, objektyvumo, mokslinio nepriklausomumo, ekonomiškumo ir statistinių duomenų konfidencialumo principų.

- **Subsidiarumo principas**

Subsidiarumo principas taikomas tik tada, jeigu pasiūlymas nepriklauso išimtinai Bendrijos kompetencijai.

Valstybės narės negali tinkamai įgyvendinti pasiūlymo tikslų dėl šių priežasčių:

Pagrindinis bet kokių statistinių duomenų kokybės klausimas yra palyginamumas. Atsižvelgiant į tai, kad duomenys apie gyventojus ir būstus naudojami siekiant įgyvendinti Europos teisės aktus, vertinti Europos politikos sritis ir (arba) palyginti nacionalinių politikų rezultatus Europos lygmeniu, aišku, kad pagrindiniai duomenys būtinai turi būti lyginami Europos lygmeniu. Valstybės narės negali to tinkamai pasiekti neturėdamos aiškos europinės sistemos, t. y. Europos teisės aktų, kuriais nustatomi bendri statistiniai aspektai ir kokybės reikalavimai. Be to, pasiekti palyginamumo galima, jei įvairių šalių surašymo metodologijos ir technologijos bus skaidrios. Skaidrumui savo ruožtu reikalingi Europos teisės aktai ir šiais teisės aktais grindžiamas struktūrinis bendradarbiavimas tarp atsakingų statistinių organizacijų nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

Iš ankstesnės patirties aišku, kad neoficialiu susitarimu be suderintos, aiškos ir prižiūrimos sistemos neįmanoma parengti ateityje reikalingos kokybės statistinių duomenų.

Bendrijos veiksmais bus galima geriau pasiekti pasiūlymo tikslus dėl šių priežasčių:

Siūlomi ES teisės aktai reikalingi, kad būtų užtikrinta kokybė, o ypač palyginamumas. Siekiant užtikrinti tai ir valstybėse narėse naudojamos metodologijos bei technologijos skaidrumą, reglamente nustatomi bendri reikalavimai:

– valstybės narės įpareigojamos užtikrinti perduodamų duomenų ir metaduomenų kokybę ir kad pasirinkti duomenų šaltiniai ir metodologija kuo labiau atitiktų pagrindinius gyventojų ir būstų surašymų ypatumus, ypač individualų sąrašą, vienalaikiškumą, universalumą apibrėžtoje teritorijoje, galimybę naudotis mažų rajonų

duomenimis ir apibrėžtą periodiškumą.

- valstybės narės privalo pranešti apie duomenų šaltinius, kurie naudojami įsipareigojimams vykdyti, paaiškinti, kodėl šie šaltiniai buvo pasirinkti ir kokią įtaką jų pateikiamiems rezultatams galėtų daryti duomenų šaltinio pasirinkimas. Jos praneša apie tai, kaip pasirinkti duomenų šaltiniai ir metodologija atitinka pagrindinius gyventojų ir būstų surašymų ypatumus.
- Visoms šalims pagrindinės nagrinėjamos temos bus identiškos.
- Visoms šalims data, su kuriais susiję duomenys, turi priklausyti tiems patiems kalendoriniams metams.
- Duomenys perduodami Komisijos (Eurostato) nurodytu techniniu formatu per 24 mėnesius nuo ataskaitinių metų pabaigos.
- Gyventojams priklauso visi asmenys, kurių įprastinė gyvenimo vieta – konkrečioje šalyje. Reglamente apibrėžiama ši sąvoka.
- Reglamente apibrėžiamos sąvokos „nacionalinis“ ir „regioninis“.
- Reglamente nustatomi tik bendri reikalavimai, taip valstybėms narėms paliekama laisvės įgyvendinti šiuos reikalavimus savo nuožiūra atsižvelgiant į savo šalies sąlygas.

4) POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Bendrijos biudžetui.

5) PAPILDOMA INFORMACIJA

- **Paprastinimas**

Pasiūlyme pateikiamas valstybės valdžios institucijų (ES arba nacionalinių) administracinės tvarkos supaprastinimas.

Pripažįstama, kad reglamento projekte išdėstyti bendri reikalavimai atitinka įgyvendinamus sprendimus ir pateikia aiškius nurodymus surašymą atliekančioms nacionalinėms institucijoms. Kai nėra statistikos rezultatų *ex-post* derinimo dėl apibrėžimų ir sąvokų, supaprastėja statistinių tarnybų administracinės procedūros.

- **Europos ekonominė erdvė**

Siūlomas teisės aktas yra susijęs su EEE, todėl jis turėtų būti taikomas visoje EEE.

6) PROGRAMA

Šiandien sunku pasiūlyti išsamią reglamento priėmimo ir jo įgyvendinimo priemonių programą, kadangi būsima veikla priklauso nuo Europos Komisijoje, Taryboje ir Europos Parlamente vykstančių derybų rezultatų ir nuo to, kaip greitai reglamentas bus oficialiai priimtas. Visgi preliminarus tvarkaraštis galėtų būti toks (pakeitimai galimi priklausomai nuo reglamento įsigaliojimo datos):

2006 m. antrasis pusmetis

Dėl reglamento projekto atliekama Europos Komisijos tarpžinybinė konsultacija. Europos Komisijos oficialaus teisės akto pasiūlymo vertimas į visas oficialias ES kalbas.

2007 m. pirmasis pusmetis

Pasiūlymo projekto pristatymas oficialiam Kolegijos priėmimui. Oficialaus Europos Komisijos teisės akto pasiūlymo pristatymas ES Tarybai pirmajam svarstymui.

2006 m. antrasis pusmetis ir 2007 m.

Specialių darbo grupių susitikimai dėl su reglamentu susijusių techninių klausimų. JT EEK ir Eurostato surašymų rekomendacijų patikslinimai. Pasirengimas įgyvendinti Komisijos reglamentą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl gyventojų ir būstų surašymų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 285 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą¹,

po konsultacijų su Statistikos programų komitetu (SPK), įsteigtu Tarybos sprendimu 89/382/EEB, Euratomas²,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos³,

kadangi:

- (1) Siekiant įgyvendinti Sutarties 2 ir 3 straipsniuose numatytus Komisijos tikslus, jai reikalingi pakankamai patikimi, išsamūs ir palyginami duomenys apie gyventojus ir namų ūkius. Bendrijos lygmeniu privalo būti užtikrintas pakankamas metodologijos, apibrėžimų ir statistinių duomenų bei metaduomenų programų palyginamumas;
- (2) Periodiškai rengiami statistiniai duomenys apie gyventojus ir pagrindines asmenų šeimos, socialinius, ekonominius ir būstų charakteristikas būtini regionų ir socialinės politikos, kuri svarbi konkretiems bendruomenės sektoriams, analizei bei apibrėžimui;
- (3) Siekiant kuo tikslingiau panaudoti duomenis lyginant valstybes nares, tokie duomenys turėtų būti priskiriami konkretiems ataskaitiniams metams;
- (4) Pagal 1997 m. vasario 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos⁴, kuriuo nustatomas orientacinis šio reglamento nuostatų pagrindas, būtina, kad statistinių duomenų rinkimas atitiktų nešališkumo, patikimumo, objektyvumo, mokslinio nepriklausomumo, ekonomiškumo ir statistinių duomenų konfidencialumo standartus;

¹ OL C [...], [...], p. [...].

² OL L 181, 1989 6 28, p. 47.

³ OL C [...], [...], p. [...].

⁴ OL L 52, 1997 2 22, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p.1).

- (5) Pagal šį reglamentą rengdamos ir platindamos Bendrijos statistinius duomenis, nacionalinės ir Bendrijos statistikos institucijos turi laikytis principų, nustatytų 2005 m. vasario 24 d. Statistikos programų komiteto priimtame Europos statistikos praktikos kodekse, ir pridėtame prie Komisijos rekomendacijos dėl nacionalinių ir Bendrijos statistikos institucijų nepriklausomumo, patikimumo ir atskaitomybės⁵;
- (6) Kadangi nesant bendrų statistinių bruožų ir kokybės reikalavimų bei trūkstant metodologinio skaidrumo valstybės narės pačios negali deramai įgyvendinti veiklos tikslų, t. y. rinkti ir kaupti palyginamų ir išsamių Bendrijos statistinių duomenų apie gyventojus ir būstus, ir atsižvelgiant į tai, kad naudojant bendrą statistinę sistemą jie gali būti geriau įgyvendinami Bendrijos lygmeniu, Bendrija gali priimti priemones, remdamosi subsidiarumo principu, kaip numatyta Sutarties 5 straipsnyje. Pagal proporcingumo principą, kaip numatyta tame straipsnyje, šiame reglamente dėl gyventojų ir būstų surašymų nenumatoma nieko, kas nėra būtina šiems tikslams pasiekti;
- (7) Šiam reglamentui būtinos įgyvendinti priemonės turėtų būti priimtose pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁶;
- (8) Visų pirma Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai nustatyti apibrėžimų pritaikymo, tolesnių ataskaitinių metų nustatymo ir statistinių duomenų ir metaduomenų programos priėmimo sąlygas. Kadangi šios priemonės yra bendro pobūdžio ir yra skirtos pakeisti neesmines šio reglamento nuostatas, jos turėtų būti priimtose laikantis reguliavimo procedūros su tikrinimu, numatytos Tarybos sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos bendros išsamių kas dešimt metų teikiamų duomenų apie gyventojus ir būstus taisyklės.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

1. Šiame reglamente taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- a) „gyventojai“ reiškia šalies ir regionų gyventojus, 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą datą gyvenančius savo įprastinėje gyvenamojoje vietoje;

⁵ COM (2005) 217 galutinis.

⁶ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p. 11).

b) „būstai“ – gyvenamieji vienetai ir pastatai, taip pat gyventojų ir gyvenamųjų patalpų santykis nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu ataskaitinę datą. „Pastatai“ – tie pastatai, kuriuose yra arba gali būti gyvenamieji vienetai;

c) „įprastinė gyvenamoji vieta“ reiškia vietą, kurioje asmuo paprastai praleidžia poilsiui skirtą dienos dalį, nepaisant laikinųjų nebuvimų išvykstant poilsiauti, atostogauti, aplankyti draugus ir gimines, verslo reikalais, gydytis arba keliaujant religijos tikslais į šventąsias vietas; arba, jei tokios nėra, juridinė arba registruota gyvenamoji vieta;

d) „ataskaitinė data“ – data, pagal kurią teikiami konkrečios valstybės narės duomenys, pagal šio reglamento 5 straipsnio 2 dalį;

e) „nacionalinis“ – esantis valstybės narės teritorijoje;

f) „regioninis“ – priklausantis NUTS 1 lygiui, NUTS 2 lygiui ir NUTS 3 lygiui, kaip apibrėžta Teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriuje (NUTS), nustatytame ataskaitinę datą galiojančioje Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1059/2003⁷ versijoje, taip pat vietos administracinių vienetų 2 lygiui (LAU 2 lygis);

g) „pagrindiniai gyventojų ir būstų surašymų ypatumai“ – individualus sąrašas, vienalakiškumas, universalumas apibrėžtoje teritorijoje, galimybė naudotis mažų rajonų duomenimis ir apibrėžtas periodiškumas.

h) „anonimizuotieji mikroduomenys“ – atskiri statistiniai įrašai, kurie yra pakeisti, siekiant (pagal dabartinę geriausią praktiką) sumažinti su jais susijusių statistinių vienetų identifikavimo riziką.

2. Prireikus, Komisija, atsižvelgdama į 7 straipsnio 3 dalyje nustatytą tvarką, gali koreguoti 1-osios dalies apibrėžimus.

3 straipsnis

Duomenų pateikimas

Valstybės narės teikia Komisijai (Eurostatui) duomenis apie gyventojus ir apie būstus su apibrėžtomis asmenų šeimų, namų ūkių, gyvenamųjų vienetų ir pastatų demografinėmis, socialinėmis, ekonominėmis ir būstų charakteristikomis nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, kaip išvardyta priede.

4 straipsnis

Duomenų šaltiniai ir kokybė

1. Valstybės narės, rinkdamos statistinius duomenis, gali remtis įvairiais duomenų šaltiniais, visų pirma:

a) tradiciniais surašymais;

⁷ OL L 154, 2003 6 21, p. 1.

- b) registrais grindžiamais surašymais
 - c) tradiciniais surašymais ir imčių tyrimais;
 - d) registrais grindžiamais surašymais ir imčių tyrimais;
 - e) registrais grindžiamais surašymais ir tradiciniais surašymais;
 - f) atitinkamais tyrimais naudojant rotacines imtis (nuolat vykdomas surašymas, *angl. rolling census*)
2. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šio reglamento reikalavimus naudojami duomenų šaltiniai ir metodologija kaip įmanoma labiau atitiktų pagrindinius gyventojų ir būstų surašymų ypatumus, kaip apibrėžta 2 straipsnio 1 dalyje.
3. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrinta perduodamų duomenų ir metaduomenų kokybė. Komisija (Eurostatas), bendradarbiaudamas su kompetentingomis valstybių narių institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, teikia metodines rekomendacijas ir reikalavimus, kuriais siekiama užtikrinti rengiamų duomenų ir metaduomenų kokybę, visų pirma, Europos statistikos ekspertų konferencijos rekomendacijas dėl gyventojų ir būstų surašymų.
4. Valstybės narės praneša Komisijai (Eurostatui) apie naudotus duomenų šaltinius, šių šaltinių pasirinkimo priežastis ir pasirinktų duomenų šaltinių poveikį statistikos kokybei (kokybės ataskaita). Šiuo atveju valstybės narės praneša apie tai, kaip pasirinkti duomenų šaltiniai ir metodologija atitinka pagrindinius gyventojų ir būstų surašymų ypatumus, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalyje.
5. Valstybės narės neatidėliodamos praneša Komisijai (Eurostatui) apie statistikos, pateiktos pagal šį reglamentą, pakeitimus ir patikslinimus, o taip pat ir apie visus naudojamų metodų ir duomenų šaltinių pakeitimus.
6. Komisija, remdamasi 7 straipsnio 3 dalimi, apibrėžia kokybės ataskaitos turinį, taip pat duomenų rengimo ir platinimo kokybės kriterijus.

5 straipsnis

Duomenų perdavimas

1. Valstybės narės teikia Komisijai (Eurostatui) patikrintus duomenis ir metaduomenis, kaip apibrėžta šiame reglamente, paprastai kiekvieno dešimtmečio pradžioje.
2. Kiekviena valstybė narė nurodo datą, su kuria yra susiję jos teikiami duomenys (ataskaitinė data). Ši ataskaitinė data turi priklausyti pagal šį reglamentą nurodytiems metams (ataskaitiniams metams). Pirmieji ataskaitiniai metai yra 2011 m. Komisija kitus ataskaitinius metus nustato vadovaudamasi 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.
3. Duomenys pateikiami per 24 mėnesius nuo ataskaitinių metų pabaigos.
4. Komisija priima statistinių duomenų ir metaduomenų, kurie turi būti perduodami siekiant įgyvendinti duomenų rinkimo reikalavimus, programą, pagal 7 straipsnio 3 dalyje

nurodytą procedūrą. Konkretaus geografinio lygio temos, kurioms taikomas šis reglamentas, negali būti kitokios nei priede nurodytos to geografinio lygio temos.

5. Statistinių duomenų programoje, be suvestinių duomenų (lentelių programoje), gali būti anonimizuotų mikroduomenų imtis.

6. Valstybės narės patikrintus duomenis ir metaduomenis perduoda Komisijai (Eurostatui) elektroniniu būdu. Komisija, vadovaudamasi 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, priima atitinkamą reikalingų duomenų techninį perdavimo formatą.

7. Pasitaikius taisymo ar tikslinimo atvejams, pagal šio reglamento 4 straipsnio 5 dalį valstybės narės nedelsdamos perduoda pataisytus duomenis Komisijai (Eurostatui).

6 straipsnis

Įgyvendinimo priemonės

1. Priemonės, būtinos siekiant įgyvendinti šį reglamentą, priimamos 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka:

a) atitinkamo techninio formato priėmimas, kaip numatyta 5 straipsnio 6 dalyje.

2. Toliau išvardytos priemonės, būtinos siekiant įgyvendinti šį reglamentą, priimamos 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka:

a) apibrėžimų pritaikymas, kaip numatyta 2 straipsnio 2 dalyje;

b) kokybės ataskaitos turinio apibrėžimas, kaip numatyta 4 straipsnio 6 dalyje;

c) kokybės kriterijų nustatymas, kaip numatyta 4 straipsnio 6 dalyje;

d) ataskaitiniai metai, kaip numatyta 5 straipsnio 2 dalyje;

e) statistinių duomenų ir metaduomenų programos priėmimas, kaip numatyta 5 straipsnio 4 dalyje.

3. Dėmesį reikėtų skirti šiems dviems principams: kad tobulinimo nauda viršytų sąnaudas, o papildomos išlaidos ir našta būtų ribojamos.

7 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Statistikos programų komitetas, įsteigtas Sprendimu 89/382/EEB, Euratomas.

2. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas. Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas terminas yra trys mėnesiai.

3. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Tarybos sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1 ir 4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į to sprendimo 8 straipsnio nuostatas.

4. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

8 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje,

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

PRIEDAS

Gyventojų ir būstų surašymų temos

1 Gyventojų temos

1.1 Privalomos geografinių lygių temos: NUTS 3, LAU 2

1.1.1 Neišvestinės temos

- įprastinė gyvenamoji vieta
- lytis
- amžius
- teisinė šeimyninė padėtis
- gimimo šalis (vieta)
- pilietybės šalis
- ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta ir atvykimo į dabartinę vietą data *arba* įprastinė gyvenamoji vieta prieš vienerius metus iki surašymo,
- namų ūkio narių ryšiai,

1.1.2 Išvestinės temos

- bendras gyventojų skaičius
- vietovė
- namų ūkio statusas
- šeimos statusas
- šeimos branduolio tipas
- šeimos branduolio dydis
- privataus namų ūkio tipas
- privataus namų ūkio dydis

1.2 Privalomos geografinių lygių temos: NUTS 1, NUTS 2 nacionaliniai lygiai

1.2.1 Neišvestinės temos

- įprastinė gyvenamoji vieta
- vietovė, kuriame yra darbo vieta
- lytis
- amžius
- teisinė šeimyninė padėtis
- dabartinis veiklos statusas

- profesija
- pramonė (ekonominės veiklos šaka)
- užimtumo statusas
- įgytas išsilavinimas
- gimimo šalis (vieta)
- pilietybės šalis
- ar yra gyvenęs (-usi) užsienyje ir atvykimo į šalį data
- ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta ir atvykimo į dabartinę vietą data *arba* įprastinė gyvenamoji vieta prieš vienerius metus iki surašymo
- namų ūkio narių ryšiai
- namų ūkio valdymo statusas

1.2.2 Išvestinės temos

- bendras gyventojų skaičius
- vietovė
- namų ūkio statusas
- šeimos statusas
- šeimos branduolio tipas
- šeimos branduolio dydis
- privataus namų ūkio tipas
- privataus namų ūkio dydis

1.3 Rekomenduojamos geografinių lygių temos:

Nacionaliniai NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3, LAU 2 lygiai

1.3.1 Valstybėms narėms rekomenduojama pranešti apie visas NUTS 2 regionų lygiui privalomas temas, taip pat apie visus smulkesnius regioninius lygius, pagal galimybes iki pačio smulkiausio regioninio lygio.

1.3.2 Neišvestinės temos

- mokyklos, kolegijos arba universiteto vietovė
- transporto priemonė, su kuria važiuojama į darbą
- transporto priemonė, su kuria važiuojama į mokyklą, kolegiją arba universitetą
- atstumas iki darbo ir vykimo trukmė
- atstumas iki mokyklos, kolegijos arba universiteto ir vykimo trukmė
- *de facto* šeimyninė padėtis
- bendras gimusiųjų (gyvų) vaikų skaičius

- tekėjusių moterų įteisintos (-ų) santuokos (-ų) skaičius: i) pirmoji santuoka ir ii) dabartinė santuoka
- moterų sudariusių sąjungas konsensuso pagrindu, sąjungos (-ų) konsensuso pagrindu pradžios data (-os): i) pirmoji sąjunga konsensuso pagrindu ir ii) dabartinė sąjunga konsensuso pagrindu
- įprastos veiklos statusas
- nemokamų paslaugų teikėjai, savanoriai
- sektoriaus tipas (institucinis vienetas)
- neoficialus darbas
- darbo vietos tipas
- įprastas darbo laikas
- su laiku susijęs nepakankamas užimtumas
- nedarbo trukmė
- įstaigos vietos padalinyje dirbančių asmenų skaičius
- pagrindinis pragyvenimo šaltinis
- pajamos
- išsilavinimas
- studijų sritis
- lankomumas mokykloje
- raštingumas
- kompiuterinis raštingumas
- ankstesnės įprastinės gyvenamosios vietos užsienyje šalis
- kiek laiko iš viso pragyventa šalyje
- įprastinė gyvenamoji vieta prieš penkerius metus iki surašymo
- migracijos priežastis
- tėvų gimimo šalis
- pilietybės įgyjimas
- etninė priklausomybė
- kalba
- religija
- neįgalumo statusas
- būste gyvena vienas asmuo ar dalijamasi su kitais asmenimis
- nuoma
- namų ūkiui priklausantys ilgalaikio naudojimo reikmenys
- namų ūkiui priklausančių automobilių skaičius
- galimybė laikyti automobilius automobilių stovėjimo aikštelėje

- telefono ir interneto ryšys
- nuosava žemės ūkio produktų gamyba (namų ūkio lygmeniu)
- visų žemės ūkio darbų per pastaruosius metus ypatybės (individualus lygmuo)

1.3.3 Išvestinės temos

- miesto ir kaimo teritorijos
- socialinės ir ekonominės grupės
- užsienio ir (arba) nacionalinės kilmės asmenys
- su tarptautine migracija susijusios gyventojų grupės
- gyventojai, kurie buvo pabėgėliais
- viduje perkeltieji asmenys
- tos pačios lyties atstovų partnerystė
- šeimos ir artimųjų statusas
- atkurtos šeimos tipas
- šeimos ir artimųjų tipas
- privačiuose namų ūkiuose gyvenančių kartų sudėtis

2 Būstų kintamieji

2.1 Privalomos geografinių lygių temos: NUTS 3, LAU 2

2.1.1 Neišvestinės temos

- gyvenamųjų patalpų tipas
- gyvenamųjų patalpų vietovė
- apsigyvenimo tradiciniuose būstuose statusas
- būste gyvenančių asmenų skaičius
- naudingas plotas ir (arba) gyvenamųjų vienetų kambarių skaičius
- būstai pagal pastato tipą
- būstai pagal statybų laikotarpį

2.1.2 Išvestinės temos

- tankumo standartas

2.2 Privalomos geografinių lygių temos: NUTS 1, NUTS 2 nacionaliniai lygiai

2.2.1 Neišvestinės temos

- būstų planas
- gyvenamųjų patalpų tipas

- gyvenamųjų patalpų vietovė
- apsigyvenimo tradiciniuose būstuose statusas
- nuosavybės tipas
- būste gyvenančių asmenų skaičius
- naudingas plotas ir (arba) gyvenamųjų vienetų kambarių skaičius
- vandens tiekimo sistema
- tualetų patogumai
- vonios kambario patogumai
- šildymo tipas
- būstai pagal pastato tipą
- būstai pagal statybų laikotarpį

2.2.2 Išvestinės temos

- tankumo standartas

2.3 Rekomenduojamos geografinių lygių temos:

Nacionaliniai NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3, LAU 2 lygiai

2.3.1 Valstybėms narėms rekomenduojama pranešti apie visas NUTS 2 regionų lygiui privalomas temas, taip pat apie visus smulkesnius regioninius lygmenis, pagal galimybes iki pačio smulkiausio regioninio lygio.

2.3.2 Neišvestinės temos

- galimybė naudotis papildomais, sezoniniais ir neapgyvendintais būstais
- apgyvendinimas pagal privačių namų ūkių skaičių
- kambarių tipas
- karštas vanduo
- sanitarinio vandens šildymas
- nutekamojo vandens sistemos tipas
- virtuvė
- maisto gaminimo patogumai
- šildymui naudojami energijos šaltiniai
- šiluminė būsto izoliacija
- galimybė naudotis elektra
- elektros gamyba
- vamzdžiais tiekiamos dujos
- oro kondicionavimas

- vėdinimas
- būsto padėtis pastate
- būsto pasiekiamumas
- liftas
- būstai pagal pastato aukštų skaičių
- būstai pagal medžiagas, iš kurių pastatytos konkrečios pastato, kuriame yra būstas, dalys.
- būstai pagal pastatų remonto būklę
- atliekų atskyrimas namų ūkyje.